

Kiss Ottó

Távol lenni

Ha traumát akart a gyerekeinek, az sikerült, gondolta a tréner.

Elszakítani őket minden szerettüktől, az apáiktól, a nagyszüleiktől, hogy gyökértelenül senki másra ne számíthassanak, csak az anyjukra. Így értékelődik fel az ő szerepe. Ráadásul ettől kezdve úgy irányíthatja őket, ahogy akarja, és persze kedve szerint gyakorolhatja rajtuk a hatalmát.

Elméletben, ha valakire, akkor épp a családtagjaira számíthatna az ember a világban, az asszony viszont a lépéseivel épp az ellenkezőjét generálta, hogy a gyerekhez rajta kívül más rokon ne legyen elérhető közelségben.

A trénernek szeptember közepén, a játékbolt megnyitójának estéjén végre sikerült hosszabban telefonálnia a kislányával és a kisebbik fiúval, mert a tanárnő, miután hazavitte a gyerekeket a megnyitóról, visszament bulizni, és egyedül hagyta őket otthon.

Azután, a hónap második felében már egyáltalán nem tudott beszélni a kislányával, addigra ugyanis azok az alkalmak is megszűntek, amikor az asszony valamilyen előny érdekében érzelmileg zsarolta őt: átadta a telefont a gyerekeknek, de csak azért, hogy bemondjon egy-egy kérést.

Ugyanakkor a férfi számát letiltotta, és amikor rájött, hogy az apának és a lányának mégis sikerült néha beszélniük a kisebbik fiú telefonján, azt átirányította magához, ott pedig letiltotta a fiú számát is.

De az első szűk két hétben, míg a tréner tudott a kislánnyal beszélni, annyi kiderült számára, hogy a gyerek nem érti, mi történik, és hogy milyen messzire került az édesapjától. Jól emlékszik rá, hogy a kislány a tizedik napon kérdezte meg először a telefonban:

– És apa, te hol vagy?

Aztán októberben, amint elkezdődött a per, a trénernek az asszony kedvétől függően sikerült vagy nem sikerült beszélnie a kislánnyal. Ha a nőnek jó kedve volt, felvette a telefont, és ha például úgy szólt bele, hogy most nyertem meg egy társast, akkor lehetett vele alkudozni. Egyébként többnyire továbbra sem vette fel, vagy ha igen, akkor is csak nagyon sokára.

Általában vagy háromszor kinyomta, aztán hagyta csörögni a végtelenségig, végül esetleg felvette, és mintha csak kegyet gyakorolna, köszönés nélkül, mindenféle visszacsatoló kommunikáció nélkül hajlandó volt meghallgatni a férfi mondanivalóját, ami legtöbbször természetesen arra vonatkozott, hogy szeretne beszélni a kislányával. A tanárnő ilyenkor általában azt mondta, hogy nem, és meg sem várva a tréner reakcióját letette a telefont. Esetenként, tényleg a kedvétől függően pedig néha azt, hogy: jó. És vagy átadta a telefont néhány másodpercre a kislánynak, vagy nem.

Csakúgy, mint annak idején a nagyfiú esetében, a két kisebb gyerek lakhatása sem rendeződött augusztusban. A második szeptemberi hétvégén, amikor a tréner először hozta haza a kislányt, derült ki, hogy a korábbi közös lakásbérletük bútorait és használati tárgyait a nő egy fővárosi raktárhelyiségbe vitette, ott lakott a gyerekekkel, ott öltözködtek, onnan jártak óvodába és iskolába.

Bár a trénerrel a tanárnő nem közölte, azért ő bízott benne, hogy az újabb lakcímbejelentő lap újabb költözést jelent, és mire legközelebb megy a gyerekért, normális körülmények között élnek majd.

Így is lett. Két héttel később, amikor szeptember végén ment a kislányáért, már nem a buszmegállóban találkoztak, a nő és a gyerekek a kisteleplülés külvárosában ugyan, de mégiscsak egy kertes házban laktak. Azon a hétvégén költözhettek, mert vasárnap, amikor a tréner vitte vissza a kislányt, összefutott az asszony barátnőjével is, nem azzal, akivel közösen játékboltot nyitottak, hanem aki harmadikként velük volt a horvátországi nyaraláson. A nő segített a tanárnőnek költözni: épp egy kisebb bútort cipelt be a házba az utcáról.

A következő alkalommal már az új óvodába ment a kislányért. A tanárnő az épület előtt várta, és azzal fogadta, hogy nehezményezi, amiért a tréner még meg sem kérdezte, mit segíthet neki az új lakásban. Miután az asszony az utolsó hetekben már be sem engedte őt a közös bérleményükbe, a férfinak meg sem fordult a fejében, hogy az újonnan bérelt házba egyáltalán betegye a lábát. A tanárnő viszont másképp gondolta.

– Most hazaviheted – mondta, miután kihozta a kislányt az óvodából, és átadta a trénernek. – De a legközelebbi láthatáson itt maradsz, felrakod a gyerekek polcát, aztán meg összeszereled az íróasztalát.

– Ezt miből gondolod? – kérdezte a tréner.
– A kutya is engedelmeskedik a gazdájának, nem? – nézett rá az asszony.
– Ha a gazda lelép, megszűnik a jó világ – felelte a tréner. – Egyébként pedig az ilyen gazda örüljön, ha a kutya nem harapja meg – tette hozzá, aztán otthagya a nőt.

Ahogy mentek a kocsihoz a kislánnyal, az járt a fejében, hogy aki ilyen képes mondani, az sosem szeretett se kutyát, se embert. Ő is csak arra kellett neki, akár egy kutya: hogy legyen kinek parancsolnia.

De mostantól ennek vége van, gondolta, és természetesen nem ment segíteni a nőnek se polcot felrakni, sem íróasztalt összeszerelni a következő láthatáson, sem később.

Amikor vasárnap visszavitte a kislányt, az asszony kijött eléjük a ház kapujába, és megkérte a tréneret, hogy az otthoni parókián készíttessen egy hiteles keresztlevelet, a régi óvodájából pedig kérje ki a gyerek dossziéját, mert mindkettőre szükség lesz az új helyen is.

A következő héten a tréner bement a plébániára. Nemcsak az anyakönyv adataiból kiállított keresztlevelet kellett kifizetnie, de addig ki sem állították, míg nem rendezte az évek óta elmaradt egyházi adókat.

A gyerek óvodai dossziéját is kikérte. A kislány egyik óvónője sem volt bent, ezért egy másikhoz irányították, akit csak az óvodai rendezvényekről ismert. Míg a nő kereste a papírokat, folyamatosan kérdezgette a tréneret, hogy mi történt, mi lesz most velük és a kislánnyal. A tréner úgy érezte, néhány mondatban nem tudja elmondani, hogy valójában mi történt, így csak annyit közölt az óvónővel, hogy tulajdonképpen ugyanaz, mint az asszony korábbi házasságaiban. Legutóbbi válásakor például úgy szerezte meg a két fiút magának, hogy megszarolta a férjét: bejelentést tett a rendőrségen testi sértésért, amit csak akkor volt hajlandó visszavonni, ha a férfi kizárólag az ő feltételeivel egyezik bele a gyerekelhelyezésbe. Ellenkező esetben gondoskodott volna arról, hogy a hír elterjedjen a volt férj munkahelyén és a baráti körében.

– Ügyes – mondta az óvónő őszinte elismeréssel a hangjában, amint átadta a dossziét.

A világ megérett a pusztulásra, gondolta a tréner, amikor kijött az óvodából.

Addig sem voltak illúziói, de az óvónő reakcióját azért soknak érezte. Az ő idejében a semleges nézők még a vesztesre álló csapatnak szurkoltak.

A papírokat csak otthon olvasta el. Az óvodai fejlődési napló egyes részeit már korábban látta, de az anamnézis lap új volt neki, nem is tudta, hogy ilyen létezik. Az asszony aláírása állt rajta, a dátum szerint ő töltötte ki három évvel azelőtt, a kislány óvodába iratásakor, és olyanokat állított benne, ami köszönőviszonyban sem volt a valósággal.

Ezzel az újabb darabkával kiegészülve a tréner előtt kezdett végre kirajzolódni a nagyobb kép, kezdett számára világossá válni, hogy ez az újabb eset is csak annak a nagy színdarabnak a része, amelyet a nő már évekkal azelőtt megrendezett, és amelyben a férfinak csak epizódszerepet szánt.

Amikor vitte vissza a kislányt, és odaadta az asszonnak a keresztlevelet és az óvodai dossziét, nem állta meg, hogy számonkérje, miért nyilatkozta az óvodai papírokon, hogy mindig is egyedül nevelte a kislányukat, és miért állította a bíróságra beadott keresetében is ugyanezt, holott tudja, hogy hazugság.

– Kit érdekel? – nevetett a tanárnő. – Egy-egy. Én is állítok valamit, te is állítasz valamit, aztán a bíróság majd eldönti, hogy kinek ad igazat – csukta be a ház ajtaját a férfi orra előtt, és eltűnt a papírokkal.

Amikor a tréner legközelebb ment a kislányáért az új óvodába, tudta, hogy ezúttal a tanárnő nem lesz ott, ezért előtte felhívta a gyerek csoportjának egyik óvónőjét, mehet-e a kicsiért még a délutáni alvás vége előtt, hisz akkorra már ott lesz a városban.

– Persze, jöhet! – mondta az óvónő. – A kislány biztosan nagyon örülne, mert mindennap az apukáját szölongatja félálomban, és sírva ébred.

– Igen, a régi ovijába általában én mentem érte – felelte a tréner, mintha csak magyarázatot akarna adni az óvónőnek a gyerek viselkedésére. Persze jól tudta, hogy a sírás mögött ennél jóval több van.

Miután megérkezett, a kislánya fekvőhelye mellé ült, és óvatosan ébresztgette őt.

– Apa! – kiáltott fel a gyerek, amint kinyitotta a szemét. Az arca olyan volt, mintha még mindig álmodna, mintha kétségei lennének, hogy ez valóban megtörténik-e.

Megölelték egymást. A kislány erősen szorította, és sokáig nem engedte el.

Mialatt keresztülmentek a csoportszobán, hogy a folyósón felvegyék a gyerek kabátját és cipőjét, a tréner több ismerős tárgyat is felfedezett a szoba játékaik között. Először azt a fonott, közel valóságos méretű gyékény babakocsit, amit a kislány a névnapjára kapott tőle kétévesen. Ott állt mellette a babaház is a babakonyhával együtt, és még néhány apróbb kiegészítőt is megismert. Akkor szembesült azzal, hogy az asszony mennyi mindent odaajándékozott az óvodának. Ezzel nem is lett volna baja, hisz az ismerős játékok megkönnyíthetik a gyerek beilleszkedését az új környezetbe, gondolta, de azt azért furcsállotta, hogy az elajándékozott tárgyak kivétel nélkül a babázással kapcsolatosak, és erre csak egyetlen ésszerű magyarázatot talált hirtelen: az asszonynak ez a lépése is tudatos.

Együttélésük alatt a tanárnő szinte mindennap meglepte a gyerekeket valamilyen ajándékkal. Csokitojással, képregényújsággal, apró műanyagfigurákkal, kis kütyükkel, plüssökkel, néha értékesebb ajándékokkal. A nagyfiúnak például a költözéskor már többmillió forintos legógyűjteménye volt. Az asszony csak egy valamit nem vásárolt soha, és ez egy idő után feltűnik a trénernek: a kislány sosem kapott tőle babát.

Az többször előfordult, hogy a tanárnő édesapja vagy édesanyja hozott a gyerekeknek ajándékba egy-egy műanyagbabát, de azok általában a következő alkalommal a garázsvásár eladandó tárgyai közé kerültek – azokkal a babákkal együtt, amelyek a keresztszülőktől vagy ismerősöktől származtak. Az évek alatt szokássá vált, hogy a majálison felállított céllövöldében a tréner mindig lő a kislánynak valamit. Ám ha az történetesen baba volt, akkor valamilyen indokkal az is az eladandó tárgyak közé került, vagy a kidobandókhoz, hisz ami a garázsvásáron nem kelt el, azt az utolsó együtt töltött időkből az asszony a szemébe dobta.

A tréner akkorra már bármit el tudott képzelni a nőről. Azt is, hogy egy hosszútávú cél érdekében tartja távol a kislányt a babáktól, a babázástól: meg kell akadályoznia, hogy valaha is gyereke legyen, mert ha lesz, akkor új családja is lesz, és könnyen megszűnhet felette az asszony fennhatósága – ezt pedig, gondolhatta a tanárnő, időben el kell kezdenie megelőzni.

A tréner tudta, mit érezhet a kislány, amikor álmodik, felébred, és ő nincs ott. Hisz a nagy távolság ellenére akkor még neki is voltak olyan éjszakái, amikor annyira kézzelfoghatóan álmodott a felhőtlenül együtt töltött időről, mintha az valóban akkor és ott történe. Botokat gyűjtöttek az utcán,

amely tevékenységet a kislány valamiért nagyon szeretett, vagy eső után kettesben lementek a háztömb körüli pocsolyákhoz, hogy a gyerek sárga gumicsizmájával tapicskolhasson az esővízben. Egy másik álomban újra a fajtárszótéren voltak, a nagymama házához közel, ahol a gyerek egy kis apai segítséggel rájött, hogyan tudja magát egyedül lendületbe hozni a hintán, egy téli délutánról szóló álomban meg annyiszor csúsztak le a másik, a lakásukhoz közeli játszótér dombjáról szánkóval, hogy rájuk sötétedett. De amikor felébredt, mindig szembesülnie kellett a valósággal: a kislány már nincs a közelében.

Erről az jutott eszébe, amit csak jóval később, az évekig tartó bírósági pereskedés alatt olvasott egy szakkönyvben, és amiből az derült ki, hogy az asszony pontosan az ellenkezőjét csinálta annak, amit az anyák általában tesznek. Egy gyerek ugyanis normális esetben először az édesanyjával van a legszorosabb kapcsolatban, akkor még egyedül ő jelenti számára a külvilágot, ám ahogy kezdi felfedezni önmagát és a környezetét, megtanul járni, beszélni, anyaközpontú világa kiszélesedik, és megjelenik az apához való kötődése, hogy végül a lelki egyensúlyához és érettségéhez hozzájárulva létrejöhessen a két szülőhöz való kötődés szintézise is.

Az apára éppen a hatodik életéve körül kezdődően van a legnagyobb igénye a gyereknek – pontosan akkortól, amikor az asszony önkényesen elválasztotta őt tőle. A könyv szerint neki épp ettől a kortól kezdve kellett volna átadnia a gyerekének a családi normákat: a rendet, az erőt, az igazságosságot. De kényszerhelyzetbe került, mert a költözéssel pontosan azt kellett mutatnia, amit nem akart – épp annak az ellenkezőjét, mint amit kellett volna. Annak az általa is lebecsülendő személynek a képében volt muszáj tetszelegnie, aki megnyitja ugyan a világot a kislánya egyre szélesedő érdeklődése előtt, de egy olyan világot kénytelen megnyitni, amelyet ő maga is megvet. A tanárnő bizonyára tisztában volt azzal, hogy mit tesz, gondolta a tréner, ezért aztán lehet, hogy kompenzáció is volt a részéről a gyerek önkényes elvitele, hisz a kislány első hat évében az asszony inkább a fiúkkal töltött több időt, a lányt sokszor a trénerre bízta, amit a férfi persze egyáltalán nem bánt már akkor sem.

Mindettől függetlenül mintegy ösztönösen igyekezett a hatéves kislánynak szeretetteljes légkört biztosítani továbbra is. Persze ez kezdetben elég reménytelennek tűnt, hisz csak kéthetente tudtak találkozni.

A gyerekeknek nemcsak ő, de a nagymamája és a régi ovis társai is nagyon hiányoztak, így aztán megszervezte, hogy az egyik apás hétvégén az egész egykori óvodai csoport ellátogathasson a nagymamához. Több órát vendégeskedte nála óvónőstül, és nagyon jól érezték magukat: az asszony bodzaszörpöt készített, sós és édes süteményt sütött, és a kislánnyal meg a trénerrel kiegészülve együtt kínálgattak körbe mindenkit a teraszon. A gyerekek a nagymama segítségével egy közös tájképet is készítettek vízfestéssel, mindenki, aki szeretett volna, festhetett bele valamit, aztán a teraszon és a hátsó udvarban játszottak, később, búcsúzóul a kislány és a tréner körbevezette őket a házon, és megmutattak mindent, elsősorban persze a nagymama emeleti szobája sarkában kialakított gyerekbirodalmat. Végül közösen kísérték ki őket a hátsó kapuig, és sokáig integettek az óvodába visszainduló csoportnak, egészen addig, míg az utolsó gyerek is be nem fordult az utcáskor.

A kislánynak nemcsak az óvodai csoportból voltak barátai, hanem a balettcsoportból és az egykori bérleményük környékén élő gyerekek közül is, ezért november vége felé, amikor közeledett a születésnapja, a tréner gyerekzsúrt szervezett neki. Két héttel a buli előtti apás hétvégén közösen vásárolták, írták meg és vitték ki a meghívókat a kislány barátaihoz, és mire a tréner legközelebb elhozta őt, mindent előkészített. Mind a tíz meghívott gyerek eljött. A lépcsőházban számozott léggömbök, kézzel rajzolt nyilak és táblácskák jelezték, melyik lakásban van a buli. A kislány a bejáratnál fogadta a barátait, átvette az ajándékokat, és megmutatta nekik, hova tegyék a cipőket, kabátokat. A tréner váltott néhány szót a szülőkkel, aprósüteménnyel, itallal kínálta őket, aztán amikor elkészöntek tőle, és ő egyedül maradt a gyerekekkel, a feldíszített nagyszobában zenét választottak a tánchoz, és indulhatott a mulatság. A tréner minden hozzávalót előre elkészített, így miután a gyerekek kitombolták magukat, több mint két órát játszottak együtt. Volt kosárra dobás, bábudöntögetés kislabdával, pihentetésképpen kifestő színezés, aztán vicces találós kérdések, szellemi vetélkedők, és közben mindegyiküknek jutott néhány apró ajándék: matrica, állatfigura, csoki. A tortaevéshez előbb a nagyszobai ágyra ültek, feküdtek, kuporodtak, ki amint fért, aztán elindított nekik egy rövid rajzfilmet, hogy míg ő a konyhában jelmezbe bújjik és meggyújtja a gyertyákat, lekösse a figyelmüket. A rajzfilm zárójeleneténél, amikor belépett a tortával a nagyszobába, nagy

volt az ováció – ami nemcsak a tortának szólt persze, hanem a jelmeznek is, hiszen a kölcsönzöből a tréner a kislány kedvenc szuperhősös ruháját vette ki. Később pedig, amikor ő is átadta az ajándékát, még nagyobb lett az öröm, hisz nem más volt a díszcsomagolás mögött, mint az az interaktív plüssdelfin bébi, akire a kislány nagyon vágyott.

Meglátod, apa, ő olyan, hogy ha szeretik és gondoskodnak róla, mindenféle kedves hangokkal hálálja meg, nevetett a férfira.

Nem sokkal a születésnapj szúr után jött a Mikulás-nap és a karácsony. Ezekben aznapokon ugyan nem tudtak együtt lenni, de a két ünnep között kétszer is találkoztak, és igazi ünnepi hangulatot varázsoltak.

A tréner december elején megvette a karácsonyhoz szükséges kellékeket: kisebb és nagyobb piros-fehér díszgömböket, fényfüzért, csillagszórókat, angyalos és egyéb figurás arany színű függőket, a csúcspdísz, és egy ugyancsak arany színű kovacsoltvas karácsonyfatalpat. A kislány mindkét ünnepre olyasmiket kapott, amire vágyott. Köztük egy tablett, hogy alkalmanként, amikor utaznak, megnézhesen egy-egy filmet, mert annyi időt nem tudtak végig beszélgetéssel tölteni – a trénernek koncentrálnia kellett a forgalomra, és ha tehetett, tartalékolta a figyelmét, hisz nemcsak odafelé kellett négy és fél órát vezetnie, hanem majd visszafelé is, és persze mindezt nemcsak kéthetente a pénteki napokon, hanem vasárnaponként is, amikor visszavitte a kislányt.

Kezdetben próbálkoztak ugyan a vasúttal, de egyrészt a fővárosi pályaudvartól még nagyon sokat kellett tömegközlekedéssel utazniuk, másrészt péntekenként, amikor hazaindultak, három kilométert kellett gyalogolniuk a kislány új óvodájától a legközelebbi buszmegállóig, ráadásul elég ritkán jártak a buszok, és előfordult, hogy emiatt csak este tíz után értek haza. Előfordult az is, hogy amikor vasárnap délután visszaindultak, késéssel érkezett, így késéssel is indult tovább a csatlakozó vonat, ezért nem értek időben a kislány új lakásához, és az is előfordult, hogy az érkező vonat késésének idejét nem helyesen mondta be a hangosbemondó, így a mínusz húsz fokban nem mentek vissza a sínektől aluljárókkal elválasztott váróterembe, hisz azt gondolták, mindjárt itt a szerelvény, ezért a kislány a végül félórásra nyúló várakozás során annyira megfázott, hogy a tréner úgy döntött: attól a naptól kezdve autóval járnak, akkor is, ha a csúszós téli utak veszélyesek.

A kislány utolsó januári otthonlétekor írható CD-eket vásároltak, és új dalokat meg hangoskönyveket vettek fel közösen, hogy amikor a beszélgetős témákat már kimerítették, és vége lett egy-egy tabletes rajzfilmnek is, zenét vagy meséket hallgathassanak az autóban.

Addigra, január végére a vasútállomás melletti lakásban a tréner elkészült a gyerek szobájának nagyobbik részével. Már csak a megrendelt ágy és néhány kiegészítő hiányzott, illetve fel kellett szerelnie a szobaajtóval szembeni falat lefedő hatalmas könyvespolcot, ami más ügyek miatt valahogy mindig halasztódott.

Először is eladta az édesanyja kertes házának nagyszobájából a kopottas ülőgarnitúrát a fotelekkel, és a helyére az ő nagyszobai ülőgarnitúráját és két foteljét vitette át. Aztán megkérte a szomszédját, hogy segítsen átpakolni a kisszobából a két egymás mellé tolt heverőt a nagyszobai ülőgarnitúra helyére. A megürült kisszobába pedig betették a kislány új, halványlila íróasztalát és a hozzávaló ciklámenszín forgószéket, néhány nappal később pedig a bútortsalád többi elemét is: a komódot, a ruhásszekrényt és a kis falipolcot. Így nemcsak a tréner édesanyjának nagyszobája újult meg, hanem a kislány is birtokosa lett egy saját, szerethető szobának. Már csupán a bútortsalád utolsó darabja, az összecsukható gyerekágy hiányzott, ám azt megrendelésre gyártották, így közel két hónapot kellett rá várniuk. Addig az új évben is egymás mellett aludtak az immár nagyszobai heverőkön: a kislány a bal, a tréner a jobb oldalin, ahol egyébként most is fekszik.

Mire meghozták az összecsukható gyerekágyat, a nagy könyvespolcrendszer a falra került, rajta egyelőre csak néhány kötettel, de az állomány folyamatosan, heti szinten gyarapodott. Az üres helyeket a szaporodó ajándékok, műanyag kutyák, macskák és szárnyaspóni figurák foglalták el, és így végre otthonra lelhetek a közös bérleményből származó, kidobástól megmenekült babák és plüssök is a polcon.

A tréner közben az egész megyét bejárta, hogy olyan szőnyeget, illetve függönyt és sötétítő drapériát kerítsen, ami színben illik a készülő gyermekszobába, ráadásul a két utóbbi olyan anyagból legyen, amelyet mosás után nem kell vasalnia, ugyanis nem volt biztos benne, hogy vasaláskor nem tenné tönkre.

Amint néhány hónappal azelőtt, az előző év nyarának vége felé közeledt a tanárnő és a gyerekek költözésének napja, a kislány egyre többször

és többször rajzolta le magát az édesapjával, hogy a saját eszközeivel így is próbálja megerősíteni az összetartozásukat. Minden képen csak ketten voltak, és minden képen fogták egymás kezét. Amikor a tanárnő felfedezett a lakásban egy-egy ilyen színes rajzot, azonnal kidobta, ám egyetlenegy mégis sikerült megmenteniük: a tréner eldugta az egyik szekrény alá, és mielőtt még a tanárnő a bútorokat összepakolta volna, hazavitte a lakásába. Amikor aztán átment a megyeszékhelyre, hogy a kislánynak megvegye az első bútorait, a halványlila íróasztalt és a hozzávaló ciklámenszín forgószéket, egy lila képkeretet is vásárolt. Amikor pedig teljesen elkészült a gyerekszoba, felszögezte a falra azt az egyetlenegy megmentett, immár bekeretezett képet. Azóta is ott van, azóta is fogják rajta egymás kezét, és együtt őrzik a kislány szobáját azokban a napokban is, amikor ő háromszáz kilométernyire van onnan.

A tanárnő az új helyen, a tréner távollétében már úgy formálta a hatéves kislányt, ahogyan akarta. Akkor már hónapok óta olyan képregényeket és rajfilmeket nézetett vele, amelyek képi világa, zenéje, történetvezetése szintiszta agresszió, és a férfi kérésére, tudniillik, hogy szeretné, ha a gyerek ritkábban vagy egyáltalán nem találkozna ezekkel a brutális dolgokkal, a tanárnő nemhogy visszafogta volna magát, még jobban megerősítette ezt a vonalat a gyerek mindennapjaiban. A kislány fekete pólókat, nadrágokat, plüssöket, legókat kapott még a Mikulástól is, aminek eredményeképpen odáig jutottak, hogy nem sokkal a lányszoba elkészülte után azt kérte az édesapjától, hogy fessék feketére a falakat, és ha lehet, az autójukat is fessék majd be feketére.

Közben a tréner azt is megfigyelte, hogy ha valami kedvükre való dolgot vásároltak az apás hétvégéken, vagy mondjuk egy családi filmet szerettek volna megnézni otthon vagy a moziban, azoktól az asszony igyekezett legalább a véleményével eltántorítani a kislányt, ha már megakadályozni nem tudta. Ezért alakulhatott úgy, hogy egyre több olyan családi filmet láttak, amelyeket végül a kedvenc filmjeik közé soroltak, ám amelyekről az asszony előzetesen csupa rosszat mondott. De ilyen volt a születésnapra kapott interaktív plüssdelfin bébi is, akit a tanárnő, miután a kislány néhány hétre magával vitte őt az új otthonába, hogy vele lehessen ott is, ijesztőnek és félelmetesnek titulált. Próbálta gonosz figuraként beállítani a kislány előtt, holott a plüss már ránézésre is szerethető volt, a gyártó szerint

pedig kimondottan hasznos, mert, mint írták, a gyerekek megtanulhatják vele a gondoskodás és a barátság, a felebaráti szeretet és a segítségnyújtás fontosságát.

Az ördög a részletekben lakozik. Abban az időben gyakran járt a tréner fejében ez a mondas, és akkor már nem üres szólamként jutott eszébe, mint ahogyan korább sokszor, hanem végre érteni is vélte, mi a mögöttes tartalma.

A gyerek távollétét az apjától a tanárnő arra is felhasználta, hogy módszeresen, minden részletre kiterjedően átírja a költözés előtti apa-lánya kapcsolatban történeteket, gyakorlatilag a kettejük múltját. A kislány idővel egyre több és több olyan dolgot mondott neki, egyre több olyan dologra hivatkozott, amelyek velük, kettejükkel történtek, ám azokat a gyerek úgy adta elő, mintha az édesanyja és közte estek volna meg. Amikor egy-egy ilyen hivatkozásnál ezt a tréner szóba hozta, tudniillik, hogy tényleg így volt, csak velünk történt, veled és velem, a gyerek kivétel nélkül minden esetben azt mondta, hogy ő nem emlékszik, mert ez kiskorában történt, de anya másképp mesélte. Ezek általában nagyon apró ügyek voltak, ám egyirányba mutattak: kiradírozni az apa-lánya múltat. Volt, amikor egy-egy ilyen esetet a tréner cáfolni tudott, például azt, amelyhez hasonló nap mint nap megesett, és amely még a kislány pólyás korában történt: egy napfényes délután a tréner kinézett az ablakon, és annyira megtetszett neki a virágba borult bodzafa, hogy leszaladt, és hozott a kiságyban fekvő babának egy csokornyit a bodzavirágból. Amikor közel tette az orrához, hogy szagolja meg, a kislány elmosolyodott, a tanárnő pedig azt mondta, ez teljesen fölösleges, a gyerek úgyse látja, és a szakirodalomra hivatkozva elmagyarázta a trénernek, hogy a babák ilyen korban mit látnak és mit nem. A történetet a kislány mintegy mellékszálként adta elő egy másik történet kapcsán, és azokkal a kezdőszavakkal mesélte el a trénernek, hogy tudod apa, amikor anya lement az utcára, hogy bodzavirágot hozzon nekem... A konkrét esetet a tréner meg tudta cáfolni, hisz annak idején, amikor a csokrot a baba orra alá tette, az olyan kedvesen mosolygott, hogy ellenállhatatlan késztetést érzett lefotózni az arcát, és amikor a kislány elmesélte a történetet, megkereste azt a képet, amelyen jól látszott a tréner virágcsokrot tartó keze is. Persze nem készült minderről fénykép, így aztán az asszonynak szép lassan, lépésről lépésre, aprólékosan és kitartóan haladva tényleg sikerült átírnia a férfi és a kislánya múltját úgy, hogy abban a nő szerepe értékelődjön fel.

A kisebbik fiú az új helyen teljesen magába fordult. Azt sem volt hajlandó tudomásul venni, hogy ott van, úgy viselkedett, mintha még mindig a régi helyen élne. A trénernek a fiú édesapja mesélte, hogy hiába kérdezi őt telefonon, éppen mit csinál, a gyerek csak azt hajtogatja: nem tudom, nem érdekel. Néhány hónappal a költözés után, amikor például moziban voltak hármában, ő, a kislány, és az anyjuk, véletlenül úgy alakult, hogy az édesapa röviddel a film kezdete előtt hívta fel a fiút, de a kérdésére a gyerek csak azt volt hajlandó mondogatni a telefonba, hogy nem tudja kivel van, és nem tudja, hol.

A moziban aznap egyébként az asszony egy tizenhat pluszos filmet nézett meg a hat és tizenkét éves gyerekeivel. A kislány később mesélte el a trénernek, hogy a testvére közben kétszer kiment hányni, és ő sem látta végig a filmet, már a közepén elaludt. Annyit tud, hogy a végére mindenkit megöltek.

A kisebbik fiút sajnos annyira megviselte az újabb költözés, hogy még most, közel három évvel később is ugyanez van vele: nem hajlandó tudomásul venni, hogy hol él. Ebbe aztán persze rendesen bele is betegedett. Az anyja pszichológushoz, majd a pszichiátriára vitte, és egészen addig rendszeresen járt is vele oda, míg nem kapott egy olyan papírt, ami ingyenes utazásra jogosította a gyereket. Aztán már többé nem vitte.

A három gyerek közül egyébként tagadhatatlanul ő, a kisebbik fiú volt a legokosabb, szinte zseni. Hároméves koráig ugyan nem szólalt meg, ám azután egy fél éven belül nemhogy önmagától olvasott, de az utcai reklámbátlák szövegét, hosszabb és rövidebb feliratokat visszafelé is elmondta, és amikor a tréner megkérdezte, miért, azt felelte, hogy normálisan olvasva túl könnyű. Nagycsoportos óvodás korától pedig egyedül olvasta a könyveket. Később, amikor már alsó tagozatos lett, és a család valamelyik tagja egy kérdésre nem találta a választ, ő megmondta. Tíz-tizenegy éves korára annyit olvasott, olyan széleslátókörű lett, hogy szinte mindent tudott, amit egy jobb képességű, tájékozott felnőtt. Na és ebből a kitűnően tanuló gyerekből lett a költözés után az ötödik osztály végére hármas, a hatodik osztályban kettes, és a hetedik osztályban bukácsoló tanuló. A fiú ugyanis nemcsak arról nem vett tudomást, hogy élete negyedik városába is el kellett költöznie a családdal, de arról sem, hogy iskolába jár: egyáltalán nem tanult. Kényszeríteni pedig erre még az édesanyja sem tudta.

Ha ebben nem is, de annak elérésében, hogy a fiú minél kevesebbet

találkozzon az édesapjával, a tanárnő nagyon kreatív volt. Tudta, mert a korábbi költözései során megtapasztalta, hogy az apa-fiú együttlét segíthetne a gyerekeknek a trauma feldolgozásában, mégis mindent megtett annak érdekében, hogy ne találkozzanak. Persze az összes ilyen, a bírósági végzés szerint az édesapának járó napok alkalmával ezt nem sikerülhetett elérnie, mondjuk a tanszünetek esetében, mert ugye, ha történetesen egymás után többször sem hajlandó beleegyezni a fiú utazásába, a gyámügy végül akár el is veheti tőle a gyerek felügyeleti jogát, így aztán ilyenkor inkább a jól bevált manipulációs eszközei valamelyikéhez fordult. Az új iskola első tavaszi szünete előtt például megkérte a fiú irodalomtanárnőjét, hogy az osztályban hirdesse ki: akinek kedve van, vegyen részt egy novellapályázat diákzsűrizésében. Mindössze három jelentkező kellene, mondta az irodalomtanárnőnek, és egyikük már meg is van, hisz a fia biztosan örömmel vállalná, nagyon szeret olvasni. Az akció hátterét a volt férj csak a tavaszi szünet második napján kezdte feltérképezni, azt követően, hogy megkérdezte a fiától, ugyan árulja már el, mit olvas olyan régóta és elszántan a laptopján. Miután a gyerek elmondta, miről van szó, és meg is mutatta a zsűrizendő novellákat, közösen számolták ki, hogy csak akkor tudna végezni az olvasással a tavaszi szünetben, ha mindennap valamivel több mint tizenegy írást pontoz, és tekintve a hosszukat, ez körülbelül nyolc órát venne igénybe naponta. Emellett gyakorlatilag csak a háromszori étkezésre jutna idejük, semmi mást nem tudnának a szünet ideje alatt csinálni. Így aztán a volt férj felhívta telefonon az irodalomtanárnőt, aki megerősítette a férfi feltételezését, tudniillik, hogy a kezdeményezés mögött a volt felesége áll, aki szerint, legalábbis az irodalomtanárnőnek ezt állította, ez egy kísérlet, egy onlajn nevelésméleti munkájának statisztikáját segítené vele a diákzsűri eredménye.

Az irodalomtanárnő meglepően megértő volt, azt mondta, nem szeretné megakadályozni az édesapát abban, hogy a szünet ideje alatt minőségi időt töltsenek együtt, ezért megígérte neki, hogy beszél az édesanyával: tolja ki néhány héttel a novellák pontozásának határidejét.

Ennek persze az asszony nem örült, hisz egyértelmű volt, hogy azt akarta elérni: ha már el kell engednie a fiát, legyen úgy az apjánál, hogy tulajdonképpen még sincs ott. De ez a terve például túl átlátszóra sikerült, ezért is szerzett róla tudomást a volt férj, és természetesen így viszonylag könnyen meg is hiúsította.

Az ehhez hasonló kudarcok olykor finomabb megoldásokra sarkallták a

tanárnőt, tudniillik, hogy az apa ne jöjjön rá az adott manőverére, de gyakrabban inkább feldühítették. Ilyenkor meg kellett torolnia, hogy keresztülhúzták a számítását, és ezt akár a legegyszerűbb eszközökkel is megtette, mindegy volt, hogy betegségre, iskolai programra vagy családi eseményre hivatkozva, de valamilyen belső késztetésre mindenáron el kellett érnie, hogy a következő néhány kapcsolattartás alkalmával a gyerek ne mehessen az apjához.

Persze nemcsak a kisebbiket, a nagyobbik fiút is megviselte a költözés.

A barátjától, akinél lakott, többnyire kéthetente utazott el a közel háromszáz kilométerre lévő édesanyjához, azután pedig, a következő két hetet követően a száz kilométerre lévő édesapjához. Így általában felváltva látta havi egy-egy alkalommal a szüleit.

A kislányt ugyan a költözés látványosan nem viselte meg, az édesapjától való távollét annál inkább.

Főleg onnantól, amikor kezdte megérteni, hogy ezután már soha nem lesznek együtt ők ketten mindennap, ezután már soha nem lesz olyan közös életük, mint eddig volt, csupán kéthetente találkozhatnak, és akkor is csak hétvégére.

Kezdte megérteni, de elfogadni nem tudta.

Azt, hogy a kislány a hétköznapokban hogyan éli meg a távollétét, a tréner többnyire a kisebbik fiútól, illetve a fiúk édesapjától tudta, hisz a gyerek inkább neki mesélt. Általában nem önmagától, mert az édesanyja továbbra sem szívlelte, ha bármilyen információ kijut a szűkebb családból, de az édesapa kitartó érdeklődésére olykor-olykor mégis elárult ezt-azt.

Például, hogy reggel, amikor óvodába, iskolába tartanak, vagy mondjuk délután a boltba, a kislány néha megmakacsolja magát.

Egyszer csak megáll, és nem hajlandó továbbmenni.

Ordít, toporzékol, aztán elsírja magát, és azt kiabálja kitartóan, hogy: – Apát akarom! Apát akarom!

Olyankor semmivel sem lehet őt lecsillapítani, mesélte a kisebbik fiú. Nagyon rossz hallgatni a sírását, ami néha tíz-húsz percig is eltarthat, és az emberek közben kinéznek a házak ablakain, a járókelők megállnak, és kérdezzetik, hogy mi a baj, kislány, talán fáj valami? Olyan is volt, hogy a sírás és ordítózás miatt késtek el az iskolából, ezért az édesanyjuk most már

külön viszi őket. Míg elkíséri a fiút az iskolába, a kislányra a szomszédasszony vigyáz, mesélte a gyerek.

A tréner egy-egy hétvégi utazásakor előfordult, hogy a nagyobbik fiú is éppen akkor volt az édesanyjánál, és amikor vasárnap este visszavitte a kislányt, összefutott vele a ház előtt vagy meglátta őt a buszmegállóban. Ilyenkor teljesen természetesnek vette, hogy hazafelé együtt utaznak a közel háromszáz kilométeres úton a megyeszékhelyig, nemcsak azért, mert mindenképpen keresztül kell autóznia a fiú gimnáziumának városán, hanem mert így legalább tudnak kicsit beszélgetni.

Persze ezeken az utakon is megtudott ezt-azt az immár szűkebb családról, így a kislányáról is. Többnyire akkor, amikor a fiúban alábbhagyott az édesanyja ilyen alkalmakra kilátásba helyezett retorziójának rémképe, hisz az első közös utazás után a nő határozottan megtiltotta a gyereknek, hogy a trénerrel együtt menjen hazafelé, de csak annyit ért el vele, hogy azután a fiú nem kötötte az anyja orrára a közös utazást, a megfélemlítés gépezetébe tehát hiba csúszott. Olykor-olykor kimondottan jókat beszélgettek, és volt hogy akár az egész út idejére is elfelejtették a fenyegetést, ilyenkor sok őszinte pillanatuk volt egymáshoz, ami már önmagában megérte a közös utat.

A tréner erre az időszakra ma sem tud fájdalom nélkül emlékezni, hiszen esetenként a nagyfiú is szörnyű dolgokat mesélt, de az nem volt kérdés, hogy az igazat mondja, mert ő maga is hasonlókat tapasztalt, csak az ellenkező előjellel: amikor a kislány nála volt hétvégére, sokszor nem akart visszamenni az édesanyjához.

Egy hatéves gyereknek azt nagyon nehéz megmagyarázni, hogy ha szeretlek, hogy ha azt akarom, hogy itt maradj velem, akkor miért viszlek mégis vissza akár erőszakkal is.

Volt, hogy a kislány karmolt és harapott, de hiába szakadt meg majdnem a tréner szíve, muszáj volt menni, mert az asszony már egy-egy rövidebb vasárnap esti késés esetén is ott állt hétfő reggel nyolckor a gyámügy ajtaja előtt nyitásra várva, mi lett volna hát, ha adott esetben egyáltalán nem mennek vissza aznap.

Persze megpróbálkozott a belátására hatni, de bár ne tette volna, mert csak beigazolódott a gyanúja, hogy az asszony képtelen a gyerek helyzetébe képzelni magát, vagy ha igen, akkor nem sok érzelmet vált ki belőle az egyébként maga generálta helyzet.

Volt olyan is, hogy a tréner felhívta a tanárnőt telefonon, ugyan, hallgassa már meg, hogyan ordít és sír a kislány, mert tudja, hogy nemsokára indulniuk kell.

– Nem akarok visszamenni! Nem akarok visszamenni! – ezt hajtogatta a zokogó gyerek, ám az asszonyt természetesen ez sem hatotta meg, így aztán a trénernek előbb-utóbb muszáj volt beszíjaznia őt az autó gyerekülésébe. El kellett induljanak időben, mert ha késnek, ismét valótlan tartalmú beadványokat írogathat a gyámügynek, hogy például állt a forgalom, mert baleset történt. A késés valódi okával ugyanis, hogy a gyermeket nagyon nehéz volt rávenni a visszaútra, hiába próbálkozott, azt az érvelését elutasították.

Őt, aki számára a világ legnehezebb feladata a gyereksírást elviselni, még az idegen gyerekekét is, ez mindig nagyon megviselte. Ha síró gyereket hall, ösztönösen a segítségére siet – ahogy a saját gyereke esetében is első dolga volna megtenni normális körülmények között, de ha ebben a helyzetben tenné, akkor akár örökre is eltilthatnák tőle.

A kislány egy idő után látszólag beletörődött abba, hogy menniük kell, hogy csak kéthetente láthatják egymást két napra, de ennek a beletörődésnek azért ára volt.

Nem egyszer előfordult, hogy amikor megérkeztek az édesanyja háza elé, kiszálltak a kocsiból, és megálltak a kapu előtt, hogy becsengessenek, a kislány bepisilt: a nadrágja néhány másodperc alatt átnedvesedett.

A tréner azt is csak évekkel később, már a per alatt olvasta, hogy a gyerekek azzal a bizalommal jönnek a világra, hogy a szülei szeretni fogják őt, ezért bármit is csinálnak, bárhogy is bánnak vele, nekik az lesz a szeretet.

Ha kegyetlenek lesznek vele, azt fogja hinni, az a szeretet.

Ha kiabálnak vele, azt fogja hinni, az a szeretet.

Ha nem törődnek vele, azt fogja hinni, az a szeretet.

Ha otthagyják őt, azt fogja hinni, az a szeretet.

De ha kedvesek vele, azt fogja hinni, az a szeretet.

Ha gyengédek vele, azt fogja hinni, az a szeretet. És ha figyelnek rá, azt fogja hinni, az a szeretet. És ha szorosán átölelik őt, azt fogja hinni, az a szeretet.

Mert a szülő tanítja meg neki a mindennapokban, hogy mi a szeretet.

Amikor pedig majd egyszer valaki úgy fog bánni vele, ahogyan a szülő bánt vele gyerekkorában, akkor azt fogja hinni, az a szeretet.

Ha a tanárnő azt akarta elérni, hogy a kislány csak tőle tanuljon, és csak azt, amit ő meg akar vele tanítani, akkor a legjobb úton járt, gondolta a tréner.

A csillogó szemű, közlékeny gyerekből négy hónapnyi távollét után, mire betöltötte a hatodik életévét, szorongó, néha agresszív, de többnyire hallgatólag kisgyerek lett, olyan, akinek látszólag minden indok nélkül elered a könnye.

Idővel beletörődött a sorsába, és akkor már nem mondta, hogy az édesapjával akar maradni, nem mondta, hogy nem akar visszamenni az anyjához. Azután már képtelen volt úgy nézni a világra, ahogy korábban.

És a tréner sem tudott úgy nézni a világra, mint korábban.

De mindezt csak akkor kezdte sejteni, amikor már a harmadik ismerőse mondta neki, hogy a kislány mennyire megváltozott, pedig nemrég még olyan szép, mosolygó szeme volt.

Akkor válik egy gyerek szeme halottá, ha fájdalmas, amit lát, gondolta a tréner.

Bizonyára önkéntelenül is úgy védi magát, hogy leállítja saját érzéseit.

Ha sérül, akkor valamivel kompenzálnia kell. Lezárja magát a további fájdalom elől.

Gyerekkorában és fiatal felnőttként maga is elég sok ilyen üres tekintetű, halott szemű embert látott. De az sem lehet véletlen, gondolta, hogy az utóbbi hét-nyolc évben, mióta ismerte a tanárnőt, egyáltalán nem találkozott ilyenekkel.

Ez csak azt jelentheti, hogy immár ő is ilyen halott szemű, üres tekintetű ember lett, aki nem ismeri fel a hozzá hasonlókat.

Bár továbbra is igyekezett megtenni minden tőle telhetőt, hogy szeretetteljes légkört teremtsen a lányának, valójában abból a nagy távolságból nem volt esélye. Még fél éve sem éltek külön, már érezte, hogy az asszonynak sikerült elérnie az egyik célját: a kislány mélységesen csalódott az apjában.

Az az ember, akiben a világon a legjobban megbízott, akihez fordult, ha bajban volt, akitől mindig mindent kérhetett, cserben hagyta őt.

A kislány úgy érezhette, gondolta a tréner, hogy az apja egyik pillanatról

a másakra megtagadta őt – annak ellenére, hogy ő mindent elkövetett, hogy az édesapja tudomására hozza: vele szeretne maradni.

A kislány látszólag beletörődött a sorsába, mert nem tehetett mást, de mélyen belül azért ott maradt benne a remény, és esetenként azt is az édesapja tudomására hozta. Azzal vigasztalta magát, amit az édesanyja mondott neki jobb híján, hogy elfogadtassa a gyerekekkel a helyzetet: ha majd itt is éltél hat évet, mint ott, akkor eldöntheted, hogy hol szeretnél lakni.

Ezt a kislány mindig úgy mondta a trénernek, mintha őt is vigasztalná vele.

Hogy már csak hat évet kell várni, és akkor újra együtt lehetnek.

Egy évvel később sem felejtette el. Úton hazafelé egyszer csak megkérdezte: tudod, apa, hogy már csak öt évet kell várni?

És tavaly nyáron megint eszébe jutott.

Újra tudomására hozta az apjának, hogy már csak négy évet kell várni.

Most pedig, az egyik nyári vasárnapon, amikor hazaérkeztek, megkérdezte:

– Apa, ha hatból három letelik, akkor mennyi marad?

– Három – felelte a tréner, és a kislányra mosolygott.

– Akkor jól számoltam – mosolygott vissza a gyerek. – Már csak három évet kell várni, és visszaköltözhetünk!

– Azt hittem, már elfelejtetted – mondta a tréner.

– Sosem fogom elfelejteni – mosolygott megint a kislány. Ő pedig, ha lehet, még annál is szomorúbb lett, mint ha a gyerek nem emlékezett volna, mert tudta, hogy a kislány nagyon nagyot fog csalódní: hiába telik majd le a hat év, az anyja nem tartja be az ígérétét. Hisz valójában nem is ígérét volt, csak egy átverés, csak egy újabb manipuláció a célja érdekében: hogy a kislány akaratát megtörje. Ez az ígérét is ugyanolyan súlytalan, mint amelyekkel elcsábította őt az édesapja mellől. Ugyanúgy nem fogja betartani, mint mondjuk azt, hogy ha elköltöznek innen, kastélyban fognak élni, vagy azt, hogy az új helyen majd lesz a gyerekeknek kiskutyája.